

Kis lépésekben formáljuk át a világot – Beszélgetés Elek László örökfogadalmas jezsuitával

NÉZŐPONT – 2018. november 18., vasárnap | 19:57

Elek Lászlót nemrég szentelték pappá, és augusztusban ünnepelte elköteleződését. Kórházban és iskolában dolgozott tanulmányai alatt, több egyházi weboldal fejlesztője. Életútjáról kérdeztük.

A jezsuiták híresen hosszú képzésében Elek László nemrég ért el a pappá szentelésig, augusztusban ünnepelte elköteleződését. A tanulmányai mellett kórházban, iskolában dolgozott, önkéntes szolgálatot látott el a bostoni matrózok között, s novíciustársával kosztért és kvártélyért kopogtatott be idegen házakba, miközben Máriagyúdre zarándokolt. Elek László fejlesztőként ott áll a Szentírás.hu, a Miserend.hu és az online zsoltos weboldalak mögött. Gazdag életútjáról beszélgettünk.

– Egyházmegyes papnövendékként igazolt a jezsuitákhoz. Hogyan ismerte meg őket?

– Legelső emlékemet hatéves koromban szereztem a jezsuitákról, egy regnumi tábor alatt. A zöld réten állt egy magas, idős bácsi, és a naplementékről mesélt, amelyeket Japánban élt át. Ő volt *Nemeshegyi Péter* atya. Aztán akadtak még más, hasonló korai találkozások is, de közelebbről papnövendékként, Rómában ismertem meg a jezsuitákat, akkor kezdtem komolyabban gondolkodni róluk.

– Mi fogta meg bennük?

– Apróságok. Észrevettem például, hogy a római plébániánkon vasárnaponként összegyűlő papok beszélgetése mindig akkor mélyül el igazán, amikor ott van egy bizonyos atya. Aztán kiderült, hogy az illető jezsuita. Később felismertem, hogy a jezsuitákat vezérlő jelmondat – *Mindent Isten nagyobb dicsőségére* – nekem már korábban beszivárgott az életembe, ez volt, ami engem is motivált. Olyan kabát ez, ami illik rám. Ebbe kell hol belefogynom, hol belehíznom. A világ nyelvén így fogalmazhatnék: ebben tudom a leginkább megvalósítani önmagammat. Vallásosabban szólva pedig inkább úgy mondanám: ebben tudom minden porcikámat arra használni, amire kaptam. Istennel, Istenért és másokért.

– A hosszú képzés során az első állomás az esztergomi szeminárium volt. Hogyan lett papnövendék, és miként élte meg a szemináriumi éveket?

– A Regnum és a piarista gimnázium mellett a családban alapozódott meg a vallási életem. Sokat számított később az esztergomi szemináriumi közeg is, a közösség a maga nehézségeivel, útkereséseivel, az ott születő jó kapcsolatokkal. Fontos volt számomra a tananyag, az, hogy megismerhettük a Bibliát, az Egyházat, a hitet, és azt is tudnunk kellett, hogyan lehet minderről beszélni. Esztergomból két évre Rómába kerültem, a római egyházmegyei szemináriumba. Nagyon hálás vagyok azért, hogy találkozhattam a Római Egyházmegye plébániáival. Megismertem a hitgyakorlatukat, dolgoztam olasz kórházban, olasz kispapokkal, aludtam családoknál. Ez sok mindent megnyitott bennem, felfigyeltem az ottani sajátosságokra. S közben mindenütt azt kerestem, mit lehet tanulni az ott élő emberektől, hogyan járja át az életüket a hit.

– 2008-ban kezdődött az élete a jezsuitáknál. Mi minden történt tanulmányainak e hosszú időszaka során?

– Az évek egy része valóban tanulmányokkal telt, mégis inkább készületnek nevezném ezt. Az elméleti tanulmányok között gyakorlati szakaszok vannak, s a tananyagnál számomra többet jelentett az arra épülő tapasztalat, amit a gyakorlat során szerezhetsz az ember. Fontos volt az induláskor elvégzett harmincnapos lelkigyakorlat, amely kellően hosszú, nehéz és gyönyörű volt. A noviciátus előtt kaptam egy jelöltévet, ezalatt ismerkedhettem a jezsuitákkal, és tapasztalatokat szerezhettem. Fél évig kórházban dolgoztam, fél évig pedig egy iskolában, oktatástechnikusként. A noviciátus idején aztán visszakerültem a Bethesda Kórház rehabilitációs és mentálhigiénés osztályára. Nagyon súlyos esetekkel találkoztam, és kemény kérdésekkel szembesültem. Hogyan beszéljek Istenről egy hároméves kislány ágya mellett, aki összeégett, mert beleejtették a forró vízbe? A kórházi időszakot zárándoklat követte, amikor egy társammal kunyerálva jártuk az országot.

– Kunyerálva?

– Igen. Csak egy váltás ruhát vihattunk magunkkal, és nem mondhattuk meg, hogy jezsuiták vagyunk. Esténként a házakba bekopogtatva kellett vacsorát és szállást kérnünk, azzal, hogy zárándokok vagyunk, és Dobogókőről Máriagyűdre igyekszünk. Ha nem sikerült élelemhez jutnunk, nem mehettünk el egy plébániára. Igaz, hogy szerzetesként szegénységi fogadalmat teszünk, de a hétköznapi életben nem kell azzal számolnunk, hogy nincs mit ennünk, és nincs hol aludnunk. Természetesen

azért nem olyan esélyekkel indultunk, mint egy hajléktalan, de átértük a rászorultságot, meg kellett tanulnunk kérni, megtapasztaltuk, mit jelent a gondviselés, és választ kaptunk arra a kérdésünkre is, hogy vajon jók-e az emberek.

– És jók?

– A legrosszabb esetben is minden második ember adott enni, és szállás is akadt minden estére. Volt, aki beengedett a házába, mások a kapuhoz hoztak kenyeret, felvágottat. Ahol asztalhoz ültettek, ott többnyire mély beszélgetés alakult ki a háziakkal hitről, életről, nehézségekről. Láttuk, hogyan élnek az emberek. Minden előítélet megdőlt bennünk. Befogadott szegény és gazdag, családos és egyedülálló, vallásos és hitetlen. Megértük, hogy az emberek alapvetően jók, és segítenek, amiben tudnak. Fontos tapasztalat volt számunkra, hogy bár a világban rengeteg a rossz, a lelkünk mélyén jónak teremtettünk, és az áteredő bűn nem tört össze mindent. Nem reménytelen a helyzet.

– Mennyire változik meg az ember beállítódása egy ilyen zarándoklat alatt?

– Úton voltunk. Egész nap nem volt más dolgunk, mint a gyaloglás, s közben a csendek, a beszélgetések, az imádságok. Másoknak is javasolnám, hogy próbálják ki ezt a fajta zarándoklatot, nem megvalósíthatatlan. Az ember megtanulja valóban rábízni magát a Jóistenre és az emberekre, s közben átéli a kiszolgáltatottságot. Ettől alapjaiban természetesen nem változik meg, de sok mindent megért. Más szemmel látja azt, aki szorult helyzetben van, hiszen maga is átélte, milyen nehéz kérni. Volt este, amikor azt mondtuk, ma nem kunyerálunk, inkább kint alszunk valahol a temetőben, a ravatalozónál jól megbújhatunk. Aznap hatalmas eső kerekedett, s úgy bevert a tető alá, hogy teljesen átáztunk. Megértettük, hogy nem lehet „csalni”. Meg

kell tanulnunk jobban bízni másokban, a gondviselésben. Számomra a legfontosabb tanulság talán az volt, hogy tervezhetek, lehetek okos, kitalálhatom, hol találók ismerősöket a környéken, mégsem úgy alakulnak majd a dolgok, ahogyan elgondoltam. De valahogy lesz, és jó lesz, sőt még jobb is, mint reméltem.

– Említette, hogy a képzésben nagy hangsúly esik a gyakorlati szakaszokra.

– Ezek az időszakok egyrészt oldják a tanulmányok nehézségeit, másrészt a biztonságos környezetben az embernek alkalma nyílik arra, hogy begyakorolja a szerzetesi életmódot. A készület ideje alatt három éven át a rend miskolci iskolájában dolgoztam. Voltam hittantanár, kollégiumi nevelő, sofőr, informatikus. Minden tevékenységemhez hasznos segítséget kaptam, és megnyugtató volt tudnom, hogy az előjáró figyel arra, hogy még növendék vagyok. Gyakoroltam, hogyan lehet egyensúlyban tartani a munkát és a hitéletet. Hosszú távon a kettő összeforr, s a hétköznapi rohanásban, amikor leülök és a csendben megkeresem Istent, létrejön a találkozás. Az ember az egyensúlyt, sőt az egységet keresi, de a mindennapokban hol erre, hol arra billen.

– Milyen szerepet töltött be az életében a bostoni időszak, és hogyan került kapcsolatba az olajszállító hajók legénységével?

– Két évet töltöttem a bostoni jezsuiták nyolcvanfős nagy közösségében, ahol sok fiattal találkoztam a világ minden tájáról. Megélhettem, milyen sokfélék vagyunk, mi, jezsuiták, és mégis mennyi közös szívdobbanás tart össze bennünket. Ez az időszak a tanulmányok mellett sok minden egyébről is szólt. Nagy hangsúly esett például az apostoli tevékenységre, amelyet én a matrózok körében végzett szolgálat során gyakorolhattam. Gyerekkorom óta rajongok a hajókért, nyilván emiatt figyeltem fel

arra, hogy egy ökumenikus közösség önkénteseket keres. Azokat a világ minden tájáról Bostonba érkezett matrózokat segítették, akik olajszállító tankeren járnak a világot, és csak kilenckavonta jutnak haza. Le sem szállhatnak a hajóról, mert nincs vízumuk. Egy olyan társadalmi csoportot alkotnak, amelynek a tagjaival nem igazán foglalkozik senki, holott nem kevesen vannak. Őket látogattuk. Ezek a férfiak rengeteget dolgoznak, és nagyon egyszerű életet élnek, összezártságban, távol a családjuktól. Még csak haza sem tudnak telefonálni, mert három hónap után lejár a SIM-kártyájuk. A hajósmiszió során megtanultam elfogadni, hogy az életben nem mindig történnek nagy dolgok, nem feltétlenül változik meg sokak élete, de a szolgálatunk révén egy-egy embernek egy-két napra kicsivel jobb lesz. Ezen a téren is jó megtalálni az egyensúlyt. Törekedjünk arra, hogy nagy tetteket vigyünk végbe, formáljuk át a világot, de amikor csak kis lépésekben haladhatunk, ha csak valami apróságot tehetünk, már az is elég. A matrózok körében végzett szolgálat mellett a bostoni tartózkodás főként reflexiós időszak volt számomra, amely alkalmat adott arra, hogy átgondoljam mindazt, amit addig tanultam és átéltem. Tanulmányi szinten pedig gyümölcse a licenciátus lett pasztorális teológiából, a hit struktúrájának, fejlődésének elmélete és annak nehézségei témában.

– Második éve van itthon, és ismét Miskolcra került. Most milyen feladatot lát el?

– Az iskolalelkészségen dolgozom, egy csapat tagjaként. Nagyon sok a munka, több mint amennyi az idő és az energia, de ez nagyon jól van így, hiszen azt jelenti: igény van arra, amit nyújtunk. Iskolai lelkinapot, lelkigyakorlatot és különböző más alkalmakat szervezünk, szentmiséket tartunk, gyóntatunk. Fontosak a személyes beszélgetések is a tanárokkal és a gyerekekkel. A munkánkat mindig csapatban végezzük, és legtöbbször a diákok bevonásával. Közben igyekszünk más iskoláknak is átadni a tapasztalatainkat.

– Milyen a gyerekek fogadókészsége?

– A diákoknak az a dolguk, hogy gyerekek legyenek, és időnként olyasmit is tegyenek, amit nem szabad. Persze emiatt aztán vannak balhék, a hétköznapiakban hajlamosak vagyunk megharagudni rájuk, és megfélemezni arról, hogy ők még gyerekek. De látjuk-e, milyen a hátterük? Nekünk az a feladatunk, hogy jobban odafigyeljünk rájuk, hogy bízzunk bennük és szeressük őket. Ha hisszük és kinyilvánítjuk, hogy ők sem rosszak, akkor előjön belőlük a jó. Sok szép példánk van erre Miskolcon. Olyan gyerekek, akiket már-már leírtunk, de aztán valahogy mégis ráéreztek arra, hogy vannak értékek, amelyek fontosak, és igyekeznek ezek felé menni. Ha rosszat

tesznek, akkor persze meg kell büntetni őket a megfelelő módon, mert az is hozzátartozik a neveléshez. Egy iskoláról van szó, ahol a keretek és a határok megtartása elengedhetetlen. Ugyanakkor sohasem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a diákoknak azt is meg kell engednünk, hogy hibázzanak. Nekem az a célom, hogy olyan programot biztosítsunk számukra, amelyben esélyük van megtapasztalni a jót. Fontos, hogy az iskola olyan hely legyen, ahol van közösség, ahol meg tud dobanni a szív, ahol átélhetjük, hogy szép a csillagos ég, ahol odafigyelünk egymásra. Ez mindenkire hat, ha lassan is.

– Mindemellett az informatika is szerepet játszik az életében. Hogyan született a *Szentírás.hu*, a *Miserend.hu* vagy az online zsolozsma oldal?

– Ez még a szemináriumi évekre nyúlik vissza. Növendékként láttam, mennyire bonyolult a zsolozsma lapozgatása, s emellett mennyire logikus. Úgy gondoltam, a legjobb lenne számítógépre vinni az egészet. Szlovák közreműködéssel – mert ott már létezett egy ilyen alkalmazás – elkészítettük a magyar verziót. A *Szentírás.hu* oldalon sok hibát fedeztem fel, ezért írtam a szerkesztőknek, megkérdeztem, segíthetnek-e, és kerestem magam mellé jól programozó embereket. Hasonlóan jött létre a *Miserend.hu* oldal is. Jó, ha vannak okoseszközök, és ha megfelelően használjuk azokat. Természetesen nem végzik el helyettünk az imát, de segítenek, hogy tudjunk imádkozni, megtaláljuk a keresett igehelyeket vagy a legközelebbi misék helyszínét, időpontját.

– Hogyan élte meg a szentelést és az azóta eltelt időszakot?

– A szentelés után sokfelé hívtak: első misék, első keresztelők, első gyóntatások... A legszebb az, hogy bár formailag tényleg új, amit tehetek, hiszen szentségeket korábban nem szolgáltattam ki, mégis van valamiféle természetessége számomra mindennek. Nem most értem célba, de azt sem mondanám, hogy a kezdete ez valami egészen újnak. Sokkal inkább folytatása és kiteljesedése annak, amit már eddig is igyekeztem megvalósítani minden találkozásban, beszélgetésben, imádságban: megmutatni Istent az embereknek, elvinni őt hozzájuk. A szenteléssel megkaptam azt az ajándékot, hogy ezt a legkézzelfoghatóbb módon tehessem: a szentmisét bemutatva vagy kimondva a feloldozás szavait.

Fotó: Orbán Gellért, Majó Márk, Hegedűs Márton

Trauttwein Éva/Magyar Kurír

Az interjú nyomtatott változata az Új Ember 2018. november 18-i számában jelent meg.